

Voetwegels door het oude Land van Haaltert

HELDERGEM

LENGTE: 15 km

VERTREKpunt: Aan de kerk van Heldergem in Oost-Vlaanderen. Met het openbaar vervoer lukt het ook perfect om deze wandeling te bereiken, de treinhalte Ede ligt op een steenworp van de wandeling en ligt op de treinlijn tussen Zottegem en Brussel en wordt vlot bediend. De aanlooproute van aan het station is op het wandelkaartje ingetekend.

AANDACHTSPUNTEN: Wegen en paden door de velden, af en toe smal en over akkers, dikwijls drassig tot modderig.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 30/3-4 (1:20.000)

Heldergem is een dorp in het zuidoosten van Oost-Vlaanderen, ten zuidwesten van de stad Aalst. Samen met Denderhoutem, Kerksken en Terjoden vormt Heldergerm de fusiegemeente Haaltert. In de dertiende eeuw reeds vormden deze gemeenten, samen met Aigem, de heerlijkheid 'Land van Haaltert' onder de heren van Rotselaer. In de kerkmuur van de Sint-Amanduskerk, waar de wandeling vertrekt, zie je zeven opvallende nissen ter ere van de Heilige Korneel beschermheilige van de boeren en het rundvee. Vroeger stond de kerk wat verder, op een plaats die nu nog 'Oud Dorp' genoemd wordt. De vroegere kerk werd in 1859 verwoest door de bliksem. Slechts acht toenmalige burgers van de gemeente wilden de kerk op deze verdoemde plaats behouden en de nieuwe kerk werd dus wat verder opgebouwd.

De regio is nog steeds een toonbeeld van landelijke authenticiteit. De boer bewerkt zijn land en op tweede Sinksendag is er de jaarlijkse grote kermis. Het landschap bestaat hoofdzakelijk uit weiden en velden met slechts hier en daar een klein stukje bos. Het ontbreken van actie en evolutie in de streek werd al meermaals lyrisch bezongen.

In het begin van de wandeling lopen we langs de Molenbeek van ErpeMere. Nergens in Vlaanderen is een stroomgebied te vinden met een even rijk patrimonium aan

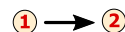
watermolens als deze Molenbeek. Door even van het parcours af te wijken kan je de Engelsmolen bekijken en onze wandeling komt langs de Gotegemmolen. Deze korenmolen met metalen bovenslagrad werd al vermeld in 1387 en werd in 1993 beschermd als monument. Gedurende meer dan zes eeuwen zorgde het ophouden van het water bij de Gotegemmolen voor een verhoogd waterpeil tussen de Engelsmolen en de Gotegemmolen. Hierdoor kon zich tussen de beide molens een unieke vegetatie met dotterbloemen ontwikkelen. Het natuurreserveaat langs de vallei van de Molenbeek tussen de twee molens heet trouwens 'Den Dotter'.

Zeldzaam zijn de plaatsen in Vlaanderen waar zoveel veldwegen en smalle paden bewaard zijn gebleven. Je zal versteld staan hoe deze wandeling je van het ene pad naar het andere loodst.

Toch legde een lokale wandelaar in 2008 klacht neer omdat een aantal oude paden verdwenen waren en omdat de wandelpaden onvoldoende onderhouden werden. Er ontstond een juridisch gevecht over de toestand van de wandelpaden dat het nationale nieuws haalde en dat bijwijlen hilarisch was. De burgemeester maakte bij een controle ter plaatse een pijnlijke uitschuiver op een van de paden en ook de voorzitter van de rechtbank gleed op zijn beurt uit en scheurde hierbij zijn ligamenten. De gemeente werd veroordeeld tot het betalen van een dwangsom aan de wandelaar per dag dat de toestand van de wandelpaden niet verbeterde. De gemeente schoot in actie: grachten worden gegraven om overtollig water van de paden weg te leiden, klinkers werden gelegd op paden over akkers, oeverversterking werd gebouwd om beekjes binnen perken te houden, paadjes werden duurzaam verhard en enkele verdwenen wegen werden opnieuw toegankelijk gemaakt. De gemeente trok zelfs naar het Hof van Cassatie en de wandelaar moest tienduizenden euro's terugbetalen. Intussen is de rust in de velden weer gaan liggen en kan je naar hartelust wandelen op de talloze paden. De notabelen zitten weer netjes in hun vergaderzalen en je kan hier en daar nog steeds gevaarlijk uitschuiven zoals we aan den lijve moesten ondervinden bij de laatste verkenning in januari 2021.

Ondanks het feit dat het gebied tussen Heldergerm, Haaltert, Kerksken en Erpe-Mere een wandelparadijs is, is de streek bij toeristen weinig bekend. De lokale bevolking trekt wel de velden in. Ze verenigt zich ook als de open ruimte bedreigd wordt, bijvoorbeeld met de protestcampagne 'Laat Kerkskenveld VELD blijven' tegen een grootschalig woonproject.

BESCHRIJVING

Stap vanop de hoofdweg de Processieweg in links naast de kerk. Een eerste zijstraatje links laat je liggen en bij de volgende splitsing volg je de weg naar links. Tussen de huizen met nummers 40 en 42 verlaat je de weg en je slaat rechtsaf in een klinkerpad, het eerste in een lange reeks vandaag. Het pad bocht naar links en brengt je snel in de kouters. Bij een gracht verdwijnen de tegels. Er komt hier een pad van rechts maar jij gaat in dezelfde richting verder met het pad tussen akkers. Bij een bosje komt het plaatselijke Steenbeekpad van links, maar jij stapt hier rechtdoor over een graspad langs de rechterranda van het bosje. Bij het einde van het bosje loopt het pad verder rechtdoor tussen afsluitingen. Je komt op een

kruispunt van paden bij een helder beekje. Sla hier linksaf, een pad dat het stroomafwaarts beekje volgt. Na 400 meter kom je uit op een kruispunt met een verharde weg, een bank en rechtdoor een pad door een bosje. De wandeling vervolgt hier naar rechts over de verharde weg.

Als je ervoor kiest om de oude Engelsmolen even te gaan bekijken, volg je de verharde weg naar links en een halve kilometer verder naar rechts. Na het eventuele bezoek stap je langs dezelfde weg terug naar het kruispunt met bank. In totaal bezorgt dit uitstapje je anderhalve kilometer extra, die niet in de lengte van de wandeling begrepen is.

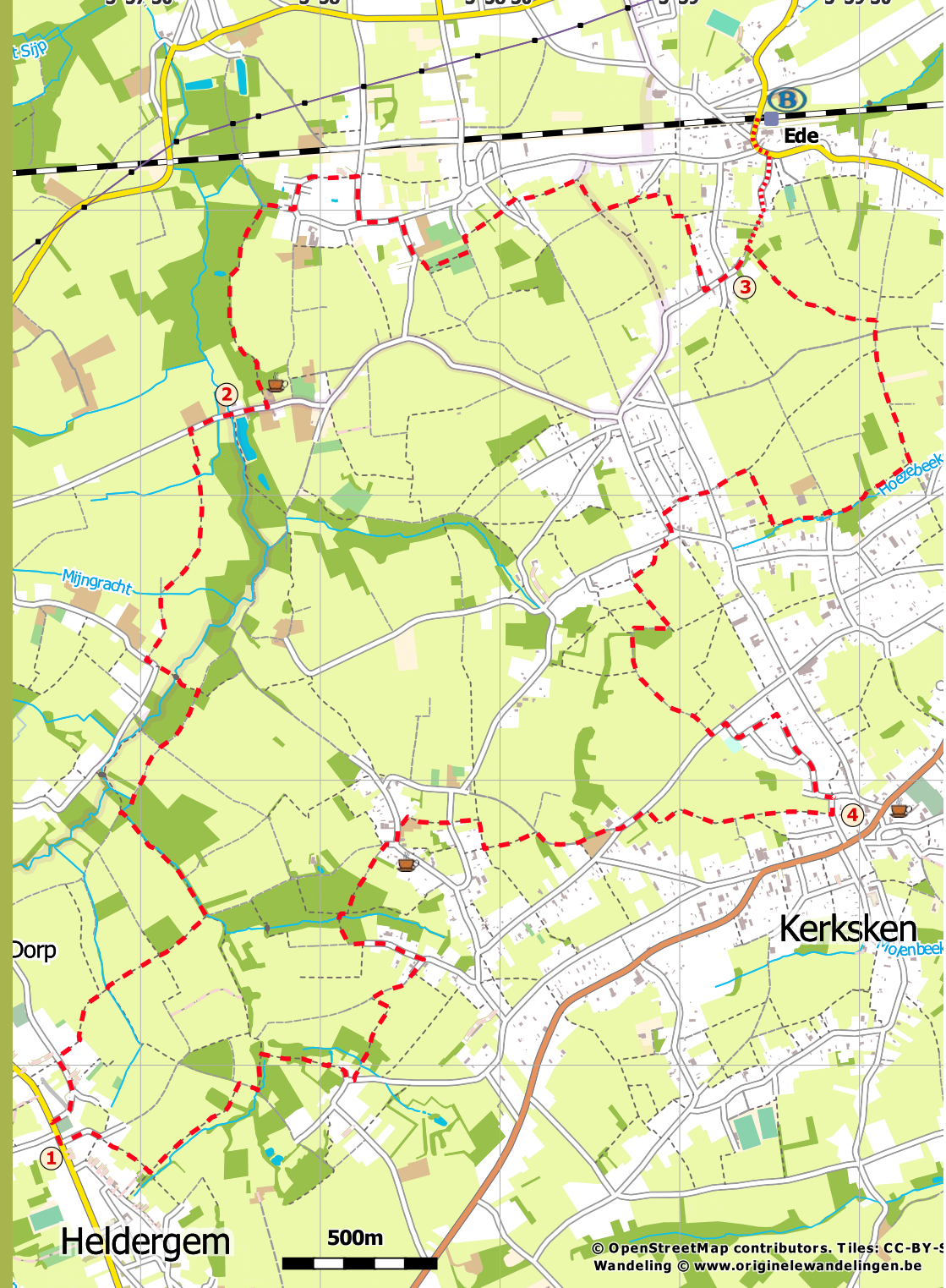
Op een kruispunt met een volgende bank ga je rechtdoor over de verharde weg. Ongeveer tweehonderd meter voorbij dit kruispunt moet je linksaf slaan in een pad, langs de bosrand. Dit pad leidt je met een ijzeren brugje over de Molenbeek. Bij een kapel van O.L.V. Van Lourdes kom je uit in de bocht van een asfaltwegje. Loop even rechtdoor over deze weg en neem snel de eerste weg rechts. De weg loopt tussen weiden en langs akkers, onderweg wordt de weg een smaller pad. In de buurt van een beekje wordt het pad betegeld. Het kronkelt je naar een asfaltwegje. Rechtsaf op deze Gotegemstraat.

② → ③

Je komt voorbij de Gotegemmolens. Even voorbij een visvijver aan de rechterkant van de weg sla je linksaf in een tegelpad dat vertrekt langs de gevelmuur van een café. Het pad volgt de Molenbeek op een afstand: tussen de beek en het pad liggen bosjes. In de buurt van een bankje langs het pad kan je even naar links naar een natuurlijke waterplas in het bos. Het pad eindigt op een smal asfaltwegje, Blauwbos, dat je naar rechts volgt. Op het kruispunt linksaf en wat verder rechtsaf in het straatje Duivelshoek. Aan het laatste huis loop je verder over een pad tussen afsluitingen. Het pad brengt je in een straatje. Met dit straatje daal je naar rechts.

Op de Oostdorpstraat ga je naar links, tussen recente huizen. Sla rechtsaf in de eerste zijweg, de Gootstraat. Tegenover nummer 20 kies je schuinlinks voor een veldweg. Let op: slechts enkele tientallen meters ver in de veldweg moet je al linksaf een smal graspad kiezen tussen afsluitingen en oude boomgaarden. Het pad brengt je op een verweerd wegje dat je 50 meter naar links volgt. Voor het eerste huis sla je rechtsaf in een volgend pad tussen afsluitingen. Een volgende asfaltweg steek je over en, links van het huis met nummer 21, neem je een betonpad. Op een volgend kruispunt met een pad links ga je enkele meters naar rechts en dan linksaf in een pad tussen sparren en een afsluiting. Tweehonderd meter ver op dit pad, bij een paardenweide en ter hoogte van een serre, kies je rechtsaf een graspad. Je loopt langs een sparrenhaag de paardenweide. Op een kruispunt met een veldweg volg je niet het pad rechtdoor maar je slaat linksaf op de veldweg, langs een paardenweide. Bij het einde van de paardenweide stap je nog even rechtdoor. Bij enkele garageboxen aan de linkerkant sla je rechtsaf naar een hek van een weide: daar volg je links een pad tussen afsluitingen. Een zijpad links laat je liggen.

Het pad maakt een haakse bocht naar rechts en verder een haakse bocht naar links.

Na deze laatste bocht sla je in het eerste zijpad rechtsaf. Ja loopt nu langs achtertuintjes. Bij een huis loop je over asfalt verder en je komt uit in een straat. Linksaf op deze straat.

③ → ④

Je laat de Bosstraat rechts en links liggen en je stapt rechtdoor in de Hooglareweg. Voorbij de huizen loop je een tegelpad op. Opgelet: slechts dertig meter ver op de tegels verlaat je het tegelpad en je slaat rechtsaf in een smal graspad.

8 *Wandelaars die van het treinstation van Ede komen, kunnen hier inpikken op de wandeling. Ze komen uit de Hooglareweg en slaan dus dertig meter voor het einde van het tegelpad linksaf in het graspad.*

Het pad loopt over akkers en daalt af naar een klein beekje. Na het beekje stijgt je over een mooi graspad tussen weide en akker. Het pad brengt je op een bredere veldweg met een betonstrook voor fietsers. Je neemt deze veldweg naar rechts, je steekt een volgend betonbaantje over en je loopt weer op een grasweg. Je stijgt wat en op de top krijg je een mooi uitzicht over Haaltert. Tussen afsluitingen daal je weer. Beneden, bij een waterbekken en net voor de weg begint te stijgen in de richting van huizen, kies je rechtsaf voor een volgend pad tussen afsluitingen. Het pad loopt langs een nieuw aangelegde afwateringsgracht. Je steekt een veldweg over die rechts in de richting van grote stallen loopt en je stapt rechtdoor over alweer een smal tegelpad.

De tegels maken een haakse bocht naar rechts en onmiddellijk erna, waar de tegels een bocht naar links maken, verlaat je het tegelpad en je loopt rechtdoor over een graspad tussen afsluitingen. Bij het einde van de afsluiting volg je de akkerrand naar links. Volg rechtdoor de grasweg.

De straat steek je over en ga aan de overkant neem je een tegelpad. De tegels brengen je in 's Gravenkerselaar: linksaf op deze straat.

Bij een pleintje met kapel ga je rechtsaf in het straatje Keiberg. Je moet vooraan in dit straatje aan de linkerkant een tegelpad opgaan. Vroeger startte het pad net voor het eerste huis maar het pad werd lichtjes verplaatst en start nu net na het eerste huis. Het pad eindigt op een grasweg bij een betonnen garage, je volgt de grasweg naar links.

Aan het einde van een weide aan de rechterkant sla je rechtsaf in een pad langs de bosrand. Het pad brengt je bij een helder beekje. Je laat hier een zijpad rechts liggen en je stijgt verder over het graspad. Je laat een pad rechts liggen en je stijgt verder met de veldweg die nu breder wordt. Je krijgt de kerktoeren van Kerksken in het vizier. De veldweg loopt in de richting van huizen en brengt je op een straat.

Volg de straat even naar links en na 50 meter sla je rechtsaf in een straat uitgezonderd voor plaatselijk verkeer. Je wandelt door een woonwijk. Na een bocht naar links ga je op de splitsing rechtdoor. Een pad brengt je op een ander pad dat je rechtsaf volgt. Bij het einde van het klinkerpad daal je verder door de wijk. De Deeskensweg komt van rechts maar je gaat rechtdoor. Op een kruispunt linksaf en vrij snel bij huisnummer 25 weer rechtsaf. Je bent hier vlakbij het dorp van Kerksken.

④ → ①

Bij een klein kapelletje sla je tegenover nummer 10 rechtsaf, een pad tussen weiden en een berm bij achtertuinen. Bij het einde van de berm komt er een pad van links, je blijft hier rechtdoor gaan tussen afsluitingen. Ook een volgend zijpad links over de akkers laat je liggen en je blijft het pad verder volgen. Op het diepste punt volg je de akkerrand naar links en wat verder naar rechts tot op een asfaltwegje.

Volg het asfaltwegje naar links. Bij het huis met nummer 36 sla je rechtsaf in een gebetonneerde veldweg. Onderweg is er een keer een tegelpad links, maar je blijft deze veldweg volgen tot na een bocht naar rechts. Aan het eind van een bosje aan de linkerkant van de weg sla je namelijk linksaf in een graspad tussen afsluitingen. Bij een huis sla je rechtsaf, langs een haag. Wat verder neem je het eerste zijpad links, alweer tussen afsluitingen. Zo loop je tot op een asfaltwegje.

Alweer steek je deze asfaltweg gewoon over en je volgt een volgend tegelpad. Dit pad brengt je in een straat: even naar links over deze straat en op het kruispunt van de Krekeldries en de Mosveldstraat naar rechts. Bijna onmiddellijk sla je linksaf in een grasweg, langs de roosbruine gevel van het huis met nummer 59. De weg wordt een smal pad tussen afsluitingen. Het pad daalt af naar een beekvalleitje. Net voor de beek ga je even naar rechts en vrijwel onmiddellijk sla je weer linksaf en je steekt de beek over. Het pad klimt naar een veldweg: linksaf op deze veldweg in de richting van huizen.

Je komt tussen de huizen. Bij nummer 29 – ja, de nummering van de huizen is hier niet erg logisch – sla je rechtsaf in een veldweg. Je let niet op een zijpad links vooraan in het straatje. Op het einde van een tuin draait de veldweg naar rechts en je ziet de kerk van Heldergem in de verte al liggen. Maar laat je niet verleiden door deze veldweg: bij de ingang van de eerste weide links moet je linksaf gaan langs de afsluiting van deze weide en op de rand van een akker. Nee, een pad is hier even niet te zien. Snel echter vind je rechtsaf een smal graspad tussen afsluitingen. Je loopt eerst tussen weiden en nadien daalt het pad door een bosje. Je loopt even langs een beekje en het pad brengt je dan op een asfaltwegje.

Rechtsaf maar onmiddellijk, bij het huis met nummer 6, rechtsaf. Je wandelt langs een hulsthaag en je vervolgt je weg over een graspad. Het pad daalt tussen weiden, loopt even door een bosje en daalt dan af naar een beekje. Je steekt het beekje over en je slaat linksaf in een mooi pad langs het beekje.

Iets meer dan honderd meter verder eindigt het pad op een ander pad: volg dit naar rechts. Hogerop zie je aan de rechterkant het 'geboortebos', waar jaarlijks een deel jonge boompjes bijgeplant worden voor de nieuw geboren. Maar nog voor dit geboortebos moet je een smal zijpaadje links nemen. Dit paadje loopt langs akkers tot net voor de huizen van Heldergem. Hier sla je op een kruispunt van paden rechtsaf. Het pad eindigt op een asfaltwegje.

Links is er een tegelpad en enkele meters naar rechts is er ook een tegelpad. Maar we hebben er genoeg van en we stappen gewoon naar de kerk.